

og lade Samfundet om Resten. Det forekommer mig, at paa dette Omraade har den danske Landbostand den største Interesse i at hjælpe os, hjælpe os med at beskytte Industrien mod Spekulationen, hjælpe os med at faa Industrien til at opfylde sin Pligt i Samfundets Tjeneste paa en samfundsgavnlig Maade.

I det hele vil jeg gerne fremhæve, naar man taler om det private Initiativs Velsignelser, at det for øvrigt ikke i al Almindelighed imponerer os. Det er fra denne Plads af det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen og flere fremhævet, hvorledes det private Initiativ svigter i den kritiske Tid. Da Stillingen blev kritisk ved Krigens Udbrud i 1914, var det Skibsrederne, Storhandelen, de Folk, der drev privat Drift i stor Stil, der først unddrog sig Risikoen og søgte ind under Samfundets Beskyttelse. Da Priserne steg, da Risikoen ved et saa sundt og naturligt Erhverv som Byggeriet blev større, saa vi, hvordan Privatkapitalisterne unddrog sig Pligten til at fremskaffe Bygninger; de holdt sig tilbage, Byggespørgsmaalet kunde kun løses dels af Kommunerne, dels af Smaafolk selv gennem Byggeföreninger og paa anden Maade. I det hele taget er det saadan indenfor Samfundslivet, at det offentlige maa paatage sig de haardeste Byrder og de mest risikable Foretagender; og naar det saa gaar galt, kommer Privatkapitalens Mænd og peger Fingre ad Samfundet og siger, at Samfundet driver sine Foretagender langt dyrere, end de kan gøre.

Det ærede Medlem Hr. Rudolf udtalte, at han ønskede at møde os i Valgkampen paa det Valgprogram, vi har vedtaget i Odense. Det vilde i allerhøjeste Grad glæde mig, hvis det ærede Medlem og de andre ærede Medlemmer af Venstrepartiet og det konservative Folkeparti virkelig vilde føre deres Valgkamp mod det Valgprogram, vi har udkastet. Sker det, kommer vi nemlig til at føre Valgkampen paa et virkelig sagligt, socialt Grundlag. Der er ikke noget, vi fra vor Side hellere ønsker.

Efter de Udtalelser, der kom forleden fra denne Plads fra den højtærede Indenrigsminister, maa jeg formode, at Spørgsmaalet om den kommunale Grundskyld ikke vil komme frem i denne Samling. Det er formodentlig et Haandpant, der er givet det konservative Folkeparti som et Pant paa det borgelige Samarbejde. Nu vil jeg sige, at jeg personlig ikke havde ventet mig meget af et Grundskyldsforslag fra den nuværende Regering. Hvis Grund-

skylden skal faa den økonomiske Betydning og den sociale Virkning, som jeg tror, den kan faa, og mener, den bør have, tror jeg, den maa optages paa et mere rationelt Grundlag, end man kunde tænke sig, den nuværende Regering kunde gaa med til, den maa gennemføres saa kraftigt og ensartet, at den til en Begyndelse kan virke som en Erstatning for de andre Skatter paa fast Ejendom. Men naar jeg alligevel beklager, at der slet ikke bliver rørt ved Spørgsmaalet, er det paa Grund af Kommunerens vanskelige Stilling. Det er saadan desværre, at hele vor Jord-Skattelovgivning, fra Tiendeloven af 15. Maj 1903 til Loven om Afløsning af Grundbyrder af 1918, har været en lang Kæde af Misgreb, og navnlig den sidstnævnte Lov virkede højst uheldigt for adskillige Kommuner, der laa inde med Jordarealer. Derfor, fordi man fjernede mange af de gamle Skatter, som ikke burde være fjernet, men burde være omlagt, er det paa højeste Tid, at man snarest begynder med at indføre nye Skatter til Erstatning for dem, og derfor mener jeg, at en Grundskyld, selv om den ikke blev saa forfærdelig stor, dog vilde være et Skridt i den rigtige Retning og bøde noget paa Kommunerens vanskelige Stilling. Derfor beklager jeg, at dette Forslag skal skydes ud, men jeg hævder samtidig, at vel kan selvfølgelig den nuværende Regering og de Partier, der støtter den, udskyde Indførelsen af Grundskyld, men saa vidt jeg kender Stemningen i den jævne danske Befolkning, vil de ikke i Længden kunne hindre den, for der lever hos største Delen af den mindre bemidlede Del af den danske Landbostand og hos hele Byernes Arbejderstand et stærkt Ønske derom og en klar Forstaaelse af, hvad en effektiv Gennemførelse af Grundskylden vil betyde. Derfor vil den komme, før eller senere; jo længere det venter, des mere effektivt vil Grundskylden virke, naar den kommer, men jeg tror, det var bedst, om man i nogen Maade kunde gennemføre den Slags Reformen gradvis.

Sundbo: Til de saglige Bemærkninger, der er gjort af de forskellige Ministre i Anledning af de spørgsmaal, jeg rejste i min første Tale, har jeg intet at bemærke. Det er jo ikke Meningen, at vi skal holde et Diskussionsmøde her om disse spørgsmaal, men det er rimeligt, at der ved Finanslovforslagets første Behandling rejses en Kritik af de administrative Foranstaltninger, der er foretaget i Aarets Løb, og